

dává právo stavět se do pózy rádce těm, kdo svobodně jednali podle vlastního svědomí? A kde vezme odvahu přiblížit se s takovým úmyslem k člověku, který fyzickým i duševním utrpením /to je oblast, kterou člověk ve vězení spíše tají i před přáteli a nikdy se o ní nezminuje v dopisech, ale prožívá ji s celou tragickou tíhou, když je sám se sebou/, a pochopil skutečnosti o životě, jež nejsou sdělitelné nikomu, kdo jimi sám neprošel? Člověk, který trpěl za druhého, nemá potřebu se ospravedlnovat. Nevěřím, že by to Petr Pithart nepochopil. Nevěřím, že by skutečně učinil věc, na kterou nemá právo. Ale jak zvládneme svůj úkol regenerace morálně rozložené společnosti, když budeme i ve svém kruhu stát vedle sebe obtíženi výhradami a prokektorskými radami vůči druhým? Považujemeaspon sebe navzájem za odpovědné spoluobčany? Je tak těžké souhlasit s tím, že každý u vědomí společného díla se rozhodne způsobem odpovídajícím vlastnímu naturelu, jeden riskantněji a druhý méně riskantně? Při příštím rozhodování se možná stanoviska vymění: Je hnutí Charty skutečně zatíženo proklamací planých slov a slovním radikalismem, který k sobě zbytečně přitahuje pozornost státní policie? A přitom není schopno přinést pozitivní pomoc? Nevím, lze-li vůbec nějak zásadně dislokovat slovo a čin. Proklamace Charty byla obojím. A každé slovo vnitřně pravdivé, i když by nebylo nové, se ve schizofrenii našeho života stává ozdravujícím činem, stejně jako čin loyální pomoci se stává slovem, apelem na každého, kdo se s ním setkal. Boj tak těžký jako náš se nedá vést ze středních poloh oportunity a účelovosti. Potřebuje zázemí, z něhož vedl boj Charty prof.Patočka, když po sobě zanechal jako své poslední slovo výzvu, že existují hodnoty, pro které stojí za to trpět.

DAROVANÉMU ČASU NA ZUBY NEKOUKEJ

"Máme se snad dát zašlapat do prachu? Mne alespon nikdy do prachu nezašlapou! Pravím, že oni mohou zašlapat do prachu, ale zašlapou do do prachu jen moje mrtvé tělo, a nikoli živoucího člověka."

Daniel O'Connell

Když už se začalo psát o emigraci /Mašina a Skalák ve 3.čísle Vokna/, tak si taky přiložím polínko. Dělám to nerad, připadá mi, že je to velice osobní rozhodnutí, asi stejně nerad bych někomu rozmlouval sebevraždu. Ten příklad nevolím náhodou, mám za to, že emigrace z našich podmínek a sebevražda mají mnoho společného, přinejmenším liché domnění, že překročením čáry, která dělí život tady od života tam, se rozmotá klubko problémů, které nejsme schopni rozmotat za života tady, nebo za života teď.

Bylo by to osobní rozhodnutí, kdybychom nežili spolu, a kdyby situace, ve které jsme, nebyla výsledkem našeho společného konání. Mluvím o emigraci lidí, kteří podepsali Chartu 77 nebo k ní mají blízko, a především o emigraci lidí z undergroundu. Když establishment zavřel mne a asi dvacet mých přátel z okruhu skupiny Plastic People, DG 307 a Hever and Vazelína, měl jsem nevyšší paragraf do sedmi let, ostatní do tří let. Díky bouři, která se venku zvedla, jsem odseděl jenom rok a půl. Těch pět a půl roku života je můj dluh těm, kdo v té chvíli stáli při nás. Většina ostatních odseděla mnohem méně, někteří jen pár měsíců nebo týdnů. To, co jim chybí do třech let, které mohli odsedět, je jejich dluh všem, kdo v té chvíli stáli při nich.

Je pravda, že většina z těch dvaceti jsme pořád tady; ale odjel Karásek, /odseděl jen 8 měsíců/, odjíždí Havelka a Skalický. To už je povážlivá trhlina; odjíždějí v době, kdy sedí Petr Cibulka, mimo jiné za to, že rozšiřoval hudbu tohoto okruhu, kdy sedí Petr Ouda, jden~~á~~ ze zpěváků

tohoto okruhu, kdy sedí Václav Havel, bez jehož mravního příkladu by kampan solidarity se skupinou Plastic People a spol. nikdy nezískala takovou podporu mezi statečnými intelektuály a umělci. Odjíždějí v době, kdy znovu sedí Charlyšlie Soukup.

Mlynáře, Medka, Hutku nebo Pallase neznámž tolik, abych měl právo posuzovat jejich intence. Ani se nebudu zabývat emigrací lidí jako jsou Tominovi /eufemismus, že jde o výjezd na dva roky, nechávám bez komentáře/. Jenom si neodpustím poznámku ke Zdeně Tomínové: píše-li člověk takové věci jako je její Úvaha velikonoční, neměli by snad podávat žádost o výjezd tak brzy po jejím uveřejněním, ale počkat spíš až se na ni zapomene.

Mluví o emigraci undergroundu, a to nejenom těch co mají ~~zřejmě~~ zjevný dluh - Karáska, Kocoura a Skaláka. Kdaby totiž establišmentu v roce 1976 prošel ten hon na čarodějnice, který rozpoutal, je velmi pochybné, že by se zastavil v půli cesty. Kde by byl celý underground? To se týká Vondrušky, který chce odjet, ale i těch, kteří tehdy teprve začínali aktivní.

Jestliže se nakonec naše duchovní úsilí scvrklo na úsilí vyjet za hranice, bylo to trapné úsilí. Tady je všechno ztraceno, říkají ti, co odjíždějí. Kam budou odjíždět až bude všechno ztraceno v R^ukousku, nebo v Austrálii? Kde se nakonec sejdou, ve které Finisterre?

Nebýt lidí, kteří tady v padesátých ~~lidi~~ letech udrželi kontinuitu moderního umění, v nesrovnatelně svízelnějších podmínkách než v kterých žijeme dnes, nedozvěděl bych se včas - v době dospívání, co mne sformovalo a udělalo tím, kým jsem. Doufám, že něco z toho se mi podařilo předat a zprostředkovat dalším lidem, především těm mladším. Každý z těch, kdo se zkrze mne dozvěděl něco, co mu pomohlo poznat pravou tvář establišmentu a čelit mu, má závazek ke kontinuitě v této zemi. Ne ke mně, na to mu seru; ale skrze ten nekončící řetěz k těm lidem zpadesátých let.

Použil jsem výraz moderní umění, není to docela přesné. Nikdy nám nešlo o umění o sobě. Jde o umění jako formu života v pravdě. Tím se liší rocková hudba od popmusic. Pravdivostí výpovědi. Jestliže Plastic People v Pašijích řekli "cesta spravedlivého je cesta kříže", je to jejich přitakání smyslu života teď a tady; v případě dobrovolné emigrace se tato slova stávají pozlátkem hudby; pak by se na tutéž melodii mohlo zpívat cokoliv. Pak by se na tuto melodii nemuselo zpívat nic.

Ten, kdo nese kůži na trh, by si měl dávat pozor na hubu pro případ, že se mu zachce ztrhnout stánek. Karáskovi písně jsme nikdy neposuzovali z hlediska umělecké dokonalosti, ale z hlediska vnitřní pravdy, kterou jsme v nich cítili. Ztratili tato vnitřní pravda půdu, ze které rostla, přesouvá se taková hudba automaticky do kategorie Popmusic, a tam je poprávu hodnocena jako "profesionální umění" - a pak je otázka, jestli nebude shledána lehkou. Nechtěl bych nikdy aby se mi stalo to, co Karáskovi, kterému na Svobodné Evropě po interviewu o důvodech emigrace zahráli jeho píseň "Vy silní ve víře". Když jsem o tom slyšel, musel jsem se smát. ale byl to neveselý smích.

Všichni ti nonkonformisté, kteří odjíždějí, se nepovažují za konzumní lidi. Ale cožpak touha po snežším životě není jen ~~pr~~ formou konzumu, a dokonce formou nejzhubnější?

V polovině sedmdesátých let jsme považovali za jednu z nejdůležitějších věcí poznat co nejvíce lidí podobného životního postoje dokud je čas. Protože o tom, že se poměry ještě zhorší, jsme nepochybovali ani trochu. Charta 77 v tomto ohledu učinila víc, než jsme tehdy doufali. Vycjazející samizdatové časopisy - o tom jsme v polovině sedmdesátých let jenom snili. Jestliže nás tedy teď čeká nějaký čas prežit, ne tupě a biologicky, jak přežívají konzumenti celý život, ale tak abychom mohli dalším předávat, co možná jim umožní pokračovat důsledněji, kde jsme my museli přestat, je to aspoň naděje prož teritorium, kde žijeme.

Ať si ti, kdo odjíždějí, nedělají iluze, že budou moci ovlivňovat situaci tady, odkud odjíždějí. Život národní kultury je organizmus, který citlivě

reaguje na prostředí. Možná, že to, co tady vytvoříme, budou díla mrzáků a pro mrzáky. Ale budou to autentická díla autentických mrzáků.

Tak jsem si zablokoval cestu ven; protože bych vypdalsměšně. A proto jsem si ji zablokoval.

červenec 1980

MAGOR